

DEPARTMENT OF EDUCATION
SCHOOLS DIVISION OF NEGROS ORIENTAL
REGION VII

Kagawasan Ave., Daro, Dumaguete City, Negros Oriental

Pagbasa at Pagsusuri ng Iba't Ibang Teksto Tungo sa Pananaliksik

Ikatlong Markahan – Modyul 6
MABISANG PARAAN NG PAGPAPAHAYAG

**Filipino – Ikalabing-isang Baitang
Alternative Delivery Mode
Ikatlong Markahan – Modyul 6: Mabisang Paraan ng Pagpapahayag
Ikalahawang Edisyon, 2021**

Isinasaad sa Batas Republika 8293, Seksyon 176 na: Hindi maaaring magkaroon ng karapatang-sipi sa anumang akda ang Pamahalaan ng Pilipinas. Gayunpaman, kailangan muna ang pahintulot ng ahensiya o tanggapan ng pamahalaan na naghanda ng akda kung ito ay pagkakakitaan. Kabilang sa mga maaaring gawin ng nasabing ahensiya o tanggapan ay ang pagtakda ng kaukulang bayad.

Ang mga akda (kuwento, seleksiyon, tula, awit, larawan, ngalan ng produkto o brand name, tatak o trademark, palabas sa telebisyon, pelikula, atbp.) na ginamit sa modyul na ito ay nagtagtaglay ng karapatang-ari ng mga iyon. Pinagsumikapang matunton ang mga ito upang makuha ang pahintulot sa paggamit ng materyales. Hindi inaanakin ng mga tagapaglathala at mga may-akda ang karapatang-aring iyon. Ang anumang gamit maliban sa modyul na ito ay kinakailangan ng pahintulot mula sa mga oriinal na may-akda ng mga ito.

Walang anumang parte ng materyales na ito ang maaaring kopyahin o ilimbag sa anumang paraan nang walang pahintulot sa Kagawaran.

Inilathala ng Kagawaran ng Edukasyon
Kalihim: Leonor Magtolis Briones
Pangalawang Kalihim: Diosdado M. San Antonio

Bumuo sa Pagsusulat ng Modyul

Manunulat: Elmira Q. Quilario

Editor: Maria Chona S. Mongcopia, Melle L. Mongcopia

Tagasuri: Maria Chona S. Mongcopia, Romie G. Benolaria

Tagalapat: Romie G. Benolaria, Clifford Jay G. Ansok

Tagapamahala: Senen Priscillo P. Paulin, CESO V **Rosela R. Abiera**

Joelyza M. Arcilla EdD

Maricel S. Rasid

Marcelo K. Palispis JD, EdD

Maricel S. Rasid

Nilita L. Ragay EdD

Elmar L. Cabrera

Renante A. Juanillo EdD

Inilimbag sa Pilipinas ng

Department of Education –Region VII Schools Division of Negros Oriental

Office Address: Kagawasan, Ave., Daro, Dumaguete City, Negros Oriental
Tel #: (035) 225 2376 / 541 1117
E-mail Address: negros.oriental@deped.gov.ph

Paunang Salita

Ang Self-Learning Module o SLM na ito ay maingat na inihanda para sa ating mag-aaral sa kanilang pag-aaral sa tahanan. Binubuo ito ng iba't ibang bahagi na gagabay sa kanila upang maunawaan ang bawat aralin at malinang ang mga kasanayang itinakda ng kurikulum.

Ang modyul na ito ay may inilaang Gabay sa Guro/Tagapagdaloy na naglalaman ng mga paalala, pantulong o estratehiyang magagamit ng mga magulang o kung sinumang gagabay at tutulong sa pag-aaral ng mga mag-aaral sa kani-kanilang tahanan.

Ito ay may kalakip na paunang pagsusulit upang masukat ang nalalaman ng mag-aaral na may kinalaman sa inihandang aralin. Ito ang magsasabi kung kailangan niya ng ibayong tulong mula sa tagapagdaloy o sa guro. Mayroon ding pagsusulit sa bawat pagtatapos ng aralin upang masukat naman ang natutuhan. May susi ng pagwawasto upang makita kung tama o mali ang mga sagot sa bawat gawain at pagsusulit. Inaasahan namin na magiging matapat ang bawat isa sa paggamit nito.

Pinapaalalahanan din ang mga mag-aaral na ingatan ang SLM na ito upang magamit pa ng ibang mangangailangan. Huwag susulatan o mamarkahan ang anumang bahagi ng modyul. Gumamit lamang ng hiwalay na papel sa pagsagot sa mga pagsasanay.

Hinihikayat ang mga mag-aaral na makipag-ugnayan agad sa kanilang guro kung sila ay makararanas ng suliranin sa pag-unawa sa mga aralin at paggamit ng SLM na ito.

Sa pamamagitan ng modyul na ito at sa tulong ng ating mga tagapagdaloy, umaasa kami na matututo ang ating mag-aaral kahit wala sila sa paaralan.

ALAMIN

Magandang araw! Kumusta ka? Sa araw na ito, may mahalagang paksa kayong tatalakayin. Bilang isang estudyante, makatutulong ang paksa para madagdagan ang iyong mga kaalaman sa pagpapadali ng pag-intindi gayon man ang pag-unawa ng mga teksto.

Nilalaman nito ang paggamit ng mabisang paraan sa pagpapahayag na may kalinawan, kaugnayan at bisa sa reaksyong papel na isusulat. Napakahalaga ng modyul na ito sa hinaharap kaya seryosohin mong pag-aralan ang nilalaman nito. Halina't simulan mo na!

Pagkatapos ng modyul na ito, inaasahan na ikaw ay:

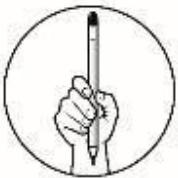
1. Nagagamit ang mabisang paraan ng pagpapahayag: a. kalinawan b. kaugnayan c. bisa sa reaksyong papel na isinulat. (**F11PU-IIlg-90**)

MGA TIYAK NA LAYUNIN

Sa katapanan ng araling ito, inaasahan na ikaw ay:

1. Nakasusuri at nakakikilala sa mabisang paraan ng pagpapahayag;
2. Nakasusulat ng isang reaksyong papel gamit ang mabisang paraan ng pagpapahayag; at.
3. Napapahalagahan ang gamit ng mga mabibisang paraan ng pagpapahayag ng mga teksto.

SUBUKIN

Panuto: Isulat ang salitang **TAMA** kung wasto ang pahayag at **MALI** naman kung hindi. Gawin ito sa iyong kuwaderno.

1. Ang kalinawan ay tumutukoy sa wastong gamit ng mga salita sa isang pahayag, gayundin ang angkop na pagkakabuo ng mga pangungusap.
2. Ipinapalagay na mabisang isang pahayag kung nagtagtaglay ito ng mga sumusunod na katangian – makatotohanan, nababakas ang katapatan at binibigyang pagpapalahaga ang dignidad ng isang tao.
3. Maituturing na may bisa ang mga pangungusap sa anumang uri ng pagpapahayag kung mahusay ang pagkakahayan ng mga ideya o panyayaring tinatalakay.
4. Sa pamamagitan ng kaugnayan, magiging tuloy-tuloy ang daloy ng diwa ng pagpapahayag.
5. Ang bisa ay tumutukoy sa bigat ng isang pahayag.
6. Naging malinaw ang mga pahayag kung ang salitang ginagamit ay hindi angkop para sa kontekstong nakapaloob sa pahayag.
7. Ang kaugnayan ay tumutukoy sa wastong gamit ng mga salita sa isang pahayag, gayundin ang angkop na pagkakabuo ng mga pangungusap.
8. Ang mabisang pahayag ay dapat nagtagtaglay ng tatlong pangunahing katangian – kalinawan, kaugnayan at bisa.
9. Ipinapalagay na may bisa ang isang pahayag kung nagtagtaglay ito ng mga sumusunod na katangian – makatotohanan, nababakas ang katapatan at binibigyang pagpapalahaga ang dignidad ng isang tao.
10. Sa pamamagitan ng kaugnayan, hindi magiging tuloy-tuloy ang daloy ng mga ideya.

TUKLASIN

Panuto: Basahing mabuti ang mga katanungan. Sagutin nang may katapatan ang sumusunod. Isulat ang mga sagot sa iyong kuwaderno.

1. Kapag ikaw ay nakakakita ng mga kaganapan sa sosyal midya, paano mo masasabing mapagkakatiwalaan ang mga pahayag na iyong nababasa?
2. Mahalaga bang salik ang paggamit ng angkop na mga salita sa pakikipag-usap? Ito ba'y nagdudulot ng mas maayos at organisadong ideya para mas madaling maunawaan?
3. Kapag ikaw ay nakikipag-usap, ano ang iyong mas nais, paligoy-ligoy o direkta? Ipaliwanag.

Batay sa pagmamasid sa paligid, mga balita sa radyo at telebisyon at mga kaganapan sa sosyal midya, hindi maikakaila na madalas ay marami ang hindi nagkakaintindihan sa iba't ibang usapin. Bilang tulong para maiwasan ang madalas na hindi pagkakaunawaan, sa araw na ito ay aalamin mo kung ano ang pahayag at ano ang mabisang paraan ng pagpapahayag.

Ang pagpapahayag ay pagbabahagi ng mga pananaw, mga paniniwala at kaalaman sa pamamagitan ng anyong pasalita o pasulat. Mahalaga para sa isang pahayag ang maayos, organisado at tiyak na pagkakahayan ng mga ideya para mas madaling maunawaan.

Ang isang mabisang pahayag ay dapat na nagtaglay ng tatlong pangunahing katangian ang kalinawan, kaugnayan at bisa.

Kalinawan

- Tumutukoy sa wastong gamit ng mga salita sa isang pangungusap, gayundinang angkop na pagkakabuo ng mga pangungusap.
- Iwasang maging maligoy upang hindi magbigay ng kalituhan ang pahayag nainilahad.

Kaugnayan

- Maituturing na may ugnayan ang mga pangungusap sa anumang uri ng pagpapahayag, kung mahusay ang pagkakahayan ng mga ideya o pangyayaring tinalakay.
- Sa pamamagitan nito, magiging tuloy-tuloy ang daloy ng diwa ng pagpapahayag.

Bisa

- Ito ay tumutukoy sa bigat ng pahayag.
- Ipinapalagay na mabisa ang pahayag kung ito ay makatotohanan, nababakas ang katapatan at binibigyang -halaga ang dignidad ng isang tao.

Halimbawang Pangungusap

Basahin ang dalawang halimbawang pangungusap at suriin kung alin ang nagtaglay ng kalinawan, kaugnayan at bisa.

Pangungusap A	Pangungusap B
<p>“Kung tayo ay magmamasid sa ating paligid ay mapapansin nating naghihirap na talaga ang mga Pilipino, kaya naman ang lahat ay gumagawa ng maraming paraan upang mabuhay. Sadya talagang mahirap ang buhay. Ang maraming Pilipino ngayon ay nagtatayo ng kani-kanilang negosyo sa iba’t ibang paligid. Patunay lamang ang pagnenegosyo ay magandang pagkakitaan. Ang pagnenegosyo rin ay dahilan nang hindi tama ang sinasahod sa kani-kanilang trabaho sa loob ng isang buwan.</p>	<p>“Dahil sa hirap ng buhay sa kasalukuyan ay nagnanais ang maraming Pilipino na makapagtayo ng kahit munting negosyo, madagdagan man lamang ang kaunting kita sa pagtatrabajo.”</p>

Pangungusap A

- Masyadong maligoy ang pahayag, maraming salita ang ginamit, ang iilan sa mga ito ay hindi tama para sa konteksto ng pahayag.
- Hindi rin tama ang pagkakahayan ng mga salita kung kaya’t hindi nagkakaugnay ang mga pangungusap sa buong pahayag.
- Bunga nito, hindi naging malinaw, magkakaugnay at walang bisa ang naturang pahayag.

Pangungusap B

- Masasabing ang pahayag na ito ay nakapaghatis nang malinaw na konteksto, sapagkat tama ang pagkakagamit at paghahanay ng mga salita.
- Masasabi rin na mabisa ang pahayag, sapagkat taglay nito ang katapatian at katotohanan sa nilalaman.
- Bagaman maikli ay taglay ang kalinawan, pagkakaugnay, at bisa ng mga pangungusap ng buong pahayag.

Mga Paalala

- Sikaping maging organisado ang ideya ng mga ipinapahayag upang maiwasang maging maligoy sa paglalahanad.
- Laging isipin muna kung ano ang ipahahayag at kung paano ito ipahahayag. (<https://www.scribd.com/document/449716981/Grade-11-filipino-Mabisang-Paraan-ng-Pagpapahayag-docx>)

PAGYAMANIN

Gawain 2

Panuto: Basahin ang mga pahayag sa ibaba. Suriin kung alin sa dalawang pahayag ang nagtagtaglay ng kalinawan, kaugnayan at bisa. Isulat ang sagot sa sariling kwaderno.

Pahayag A	Pahayag B
<p>“Mahirap at nakakatakot ang kasalukuyang panahon. Kung pagmamasdan nating maigi ang kapaligiran ay makikita natin na unti-until nang nasisira ang ating mahal na kalikasan. Nakakatakot at talagang nakakabahala dahil delikado ito sa sangkatauhan. Nasisira na ang ating kagubatan, yamang tubig maging ang nasa karagatan at ang kapaligiran dahil sa mga lapastangan na ganid sa pera. Mahirap pero hindi pa huli ang lahat. Magtulungan tayong ipamulat sa ating kapwa ang kahalagahan sa pag-aalaga sa kalikasan. Ito ay ating pagyamanin.”</p>	<p>“Sa kasalukuyan, nasisira na ang ating kapaligiran. Nakatatakot dahil nakasalalay rito ang ating kaligtasan. Kailangan ang pagtutulungan para alagaan ang kalikasan.”</p>

Pahayag A

-
-

Pahayag B

-
-

Gawain 3

Panuto: Basahing mabuti ang talata sa ibaba. Batay sa talatang nakasaad, sumulat ng pahayag na may tatlo (3) o apat (4) na pangungusap lamang na may kalinawan, kaugnayan at bisa sa iyong kwaderno.

Ang mga sakuna o kalamidad ay maaaring nasa paligid lamang na maaaring darating anumang oras. Labis ang pagkalugmok ng ating mga kababayang Pilipino sa sunod-sunod na pananalasa ng malalakas na mga bagyong Quinta, Rolly at Ulysses sa ating bansa. Makabagbag-damdamin ang mga pangyayari. Libo-libong mamamayan ang apektado. Malaking pinsala at dagok sa buhay ng mga apektadong residente ang mga nasabing bagyo. Maraming mga pananim ang napinsala, mga ari-ariang nasira at mga buhay na nasawi. Tinitingnan na isa sa sanhi nito ay ang mga iligal na gawain tulad ng pagputol ng mga puno at ang quarrying kung kaya mabilis bumaha nitong mga nakaraan. Patuloy na nasisira ang kapaligiran araw-araw. Kapit bisig ang mga mamamayang Pilipino sa pag-abot ng tulong at ayuda para sa pagbangon ng mga biktima. Panawagan ng karamihan ay ang seryosong rehabilitasyon ng kalikasan.

ISAISIP

Ang mabisang pahayag ay dapat nagtaglay ng kalinawan, kaugnayan at bisa para maging malinaw ang paglalahad ng mga ideya. Maiiwasan din nitong maging maligoy sa paggamit ng mga salita. Kapag mabisa ang paraan ng pagpapahayag, maiiwasan ang hindi pagkakaintindihan.

ISAGAWA

Panuto: Sumulat ng isang reaksyong papel sa iyong kuwaderno tungkol sa paksang “Bagsik ng Kalikasan”. Gamitin ang mabisang paraan ng pagpapahayag na may kalinawan, kaugnayan at bisa sa iyong reaksyong papel.

Pamantayan Sa Pagmamarka:

Kalinawan at Bisa ng mga salita..... 10 puntos

Kaugnayan ng mga ideya..... 10 puntos

Panggramatika..... 10 puntos

Nilalaman _____ 20 puntos

Kabuuhan _____ **50** puntos

TAYAHIN

I. Panuto: Basahin ang mga katanungan at piliin ang tamang sagot. Titik lamang ang isulat sa iyong kuwaderno.

1. Ang pahayag ay may _____ kung nagtaglay ito ng sumusunod na katangian – makatotohanan, nababakas ang katapatian at binibigyang halaga ang dignidad ng isang tao.
A. kalinawan B. bisa C. kaugnayan D. pahayag
2. Ito ay tumutukoy sa pahayag na angkop sa konteksto at hindi maligoy ang detalye.
A. kalinawan B. bisa C. kaugnayan D. pahayag

3. Ito ay tumutukoy sa pahayag na tuloy-tuloy ang daloy mula simula hanggang dulo.
A. kalinawan B. bisa C. kaugnayan D. pahayag
4. Ito ay tumutukoy sa wastong gamit ng mga salita at angkop na pagkabuo nito sa pangungusap.
A. kalinawan B. bisa C. kaugnayan D. pahayag
5. Ang mabisang_____ ay dapat nagtagtaglay ng tatlong pangunahing katangian.
A. kalinawan B. bisa C. kaugnayan D. pahayag

II. Panuto: Sa iyong kuwaderno, isulat ang **TAMA** kapag wasto ang pahayag at **MALI** naman kapag hindi.

1. Mahalaga ang maayos na pagkakalahad ng mga ideya sa isang pahayag.
2. Ang pagpapahayag ay pagbabahagi ng saloobin na maaring pasalita o pasulat.
3. Kailangan angkop ang mga salita na gagamitin para sa isang konteksto.
4. Ayos lang na di malinaw ang pahayag basta mabilis maihatid ito.
5. Ang mabisang pahayag ay nakasalalay sa tagapakinig lamang.
6. Huwag maging maligoy para madaling maintindihan ang pahayag.
7. Epektibo ang isang pahayag kapag ganap ang pagkatuto ng tagapakinig.
8. Nakasalalay sa tamang gamit ng mabisang pahayag ang kaayusan ng sangkatauhan.
9. Hindi mahalaga ang gamit ng mabisang pahayag sa kabuuan.
10. Mahalaga ang pahayag kahit di naintihi ng karamihan ang mensahe.

KARAGDAGANG GAWAIN

Panuto: Basahin at sagutin ang mga tanong sa ibaba. Isulat ang sagot sa iyong kuwaderno.

1. Bakit kailangan ang mabisang paraan ng pagpapahayag?
2. Paano nakatutulong ang mabisang paraan ng pagpapahayag sa buhay estudyante?

SUSI SA PAGWAWASTO

SUBUKIN

TAYAHIN

1. TAMA
2. TAMA
3. MALI
4. TAMA
5. MALI
6. TAMA
7. MALI
8. TAMA
9. TAMA
10. MALI

MGA SANGGUNIAN

Lahaylahay, Ernie, Grade 11 Filipino Mabisang Paraan ng Pagpapahayag.docx last modified March 2, 2020

<https://www.scribd.com/document/449716981/Grade-11-filipino-Mabisang-Paraan-ng-Pagpapahayag-docx>

Para sa mga katanungan o puna, sumulat o tumawag sa:

Department of Education – Schools Division of Negros Oriental
Kagawasan, Avenue, Daro, Dumaguete City, Negros Oriental

Tel #: (035) 225 2376 / 541 1117
Email Address: negros.oriental@deped.gov.ph
Website: lrmgs.depednolis.net